ՄԱՍԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐ

Ամէն հրատարակութիւն շրջանը 52 օրինակ է։
Խմբագրատունեան տեղն է Կ. Պոլիս, Մեծ Նոր խան վերի յարկ Թիւ 6։
Դուռս երեքշաբթի փոստային ծախքը առնողին վրայ է։

Շրջանին գինը կէս Օսմ. ոսկի 50
Մէկ Թիւը դահեկան արժած 1
Անվճար նամակ չընդունուիր։ — Ծանուցման տողը 3

ԹԻՒ 779 ԺԹ ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ՅԵ. **1884** ՇԱԲԱԹ 7 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒԹՈՑ

Ոչ-քրիստոնեայ Հայք։ —Աղգային լուրեր։ —Ջեկուցումն։ —Գումարի նաւավարք։ —Զուարճալիք։ —Ծամանակագրականք։ —Եօզղատի հետագիրը։ —Բողոքագիր Գեր։ Մեսրովբ եպսկ. ի։ —Նիւ-Եօրքէն նամակ։

ՈՉ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՀԱՅՔ

Մասիս, մեր անցեալ չարաթի օրուան թերթով մեզի «ոչ քրիստոնեայ Հայերը» անուանող իւր ոչ-հայ նամակագրին դէմ ըրած լուսաւոր դիտողութիւններնուն նկատմամբ, մեր վերադարձած խղճմտանքը բուժելու մասը, կամ լաւ եւս է ըսել, իւր ժողովրդին անհոգութիւնը արդարացնելու նպատակաւ այս երեքշաբթի օր հակիրճ բացատրութիւն մը տալով կըսէ,

Նախ թէ յիշեալ նամակագիրը բուն հայ մ'է, երկրորդ՝ թէ այն «ոչ քրիստոնեայ հայերը» խօսքը Լուսաւորչական Հայոց բնաւ չհրնար վերաբերիլ եղեր, և պէտք ալ չտեսնեը եղեր նորա բուն խնասը բացատրելու։

Մեր ազնիւ պաշտօնակիցին կարկատանական այս բացատրութիւնը այնքան ոգեմուխ կ'տեսնենք, որ ինչհանակ մեր խղճմտանքը բուժելու, աւելի լաւ կ'ըներ եթէ նախ իր ծանուցեալ կտրուկ միտքը բուժեր։

Նախ Մասիս պէտք է գիտնայ որ «նամակագիրը բուն հայ մ'է» ըսելովը չհրնար ընդդիմութիւնը թիւրել և երեւցնել, դի մենք և աշխարհ չը կրնար հաւատալ որ բուն հայ մը չընէ հայոց համար «ոչ քրիստոնեայ» մակդիրը տայ, ինչպէս նամակին շարադրութեան ոճն ու լեզուն ալ ակներեւ կ'ցուցնեն թէ տասդանիշի տակ ծածկուած տասր հեղինակը բուն հայ մը չէ և չհրնար ըլլալ։

Այս ի՞նչ տեսակ լուսաւորչական բուն հայ մը եղած կ'ըլլայ որ հռոմէական հայոց այժմու թշուառութեան միակ պատճառն իրենց ազատութիւն ըլլալը համարելով, երեմիական աղբերով կ'արտասուէ, և այնպէս մը հետեւցնել կ'ուզէ թէ հռոմէական հայը այս թշուառ, տարաբնեղեալ և անհնարին տանջանաց մատնեալ վիճակէն ազատելու համար իրենց թիւը չատցնելու են։

Հռոմէական հայոց այս թշուառ վիճակը բարւոքելու համար իրենց թիւը չատցնել որ կուզուի կար նէ, այդ թիւը ո՞ր աղդէն կամ ժողովրդէն լեցնել միտքը դրած է, Գերմանացիէ՞ն, Գաղղիացիէ՞ն Յոյնէ՞ն, Տաճիկէ՞ն, Հրեայէ՞ն թէ Հայէն։ Աչխարհ ալ պիտի ու կ'հաւատայ թէ միւս ազգերէն բնաւ յոյս չկրնար կենալ որ անոնք հռոմէական ջոյ ըլլան, եթէ կայ յոյս մը՝ ան ալ բուն հայոց ազգէն է։ պոյ վրայ անկիւլով աչքը Մասիսի յիշեալ նամակագիրը, անկէ մարդ կորզել ու որսալ կ'փափաքի հռոմէական հայոց թիւը սուաւորացնելով ղերնոք թշուառութենէ ազատելու համար։

Արդ՝ ի՞նչպիսի բուն հայ մը եղած կըլլայ Մասիսի այդ յօդուածագիրը, որ փոխանակ հռոմէական հայերը բուն հայոց հետ միանալ հրաւիրելու, ընդհակառակն բուն լուսաւորչական հայոցմէ մարդ կորզելու կողմը կ'հակի հռոմէական հայոց թիւը չատցնելու համար։

Մասիս ի՞նչքան ալ սիրէ թէ յիշեալ յօդուածագիրը բուն հայ ընէ, ոչինչ աչխարհը կ'վկայէ թէ բուն հայու մը գրչէն անկարելի և անհնար բան է որ այդպիսի դաղափար և կարծիք մ'ելնէ դուրս։

Ինչպես մեր այս ըսածը կըկին և կըկին և հատարեւապես կ'հաստատէ Թէրճէմանը-Էֆքեար ա-

նուն թրքախօս կաթոլիկ թերթը, որն որ Մասիսի սոյն յօդուածը հրատարակելուն հետևեալ օրը, միևնոյն նիւթին նկատմամբ խօսելով, յետադայ խմբագրական տողերը կ'գրէր։

«. . . Չի ֆայտէ քի «էթմէկին էյիսի խամու-«րուն չօղլուղունատն «օլուր ֆէհվասընճա, մէճպուրի «օլարաք գըլլէճի ատէթլէրինատէն նաչի (մեր համա-«րիւն կաթոլիկ հայոց սակաւաթուութիւնը ակնար-«կել ու հասկցնել կուզէ) պէօյիւք պիր ֆայտէ հա-«սըլ օլմամաքտա տըր։»

Հիմայ Մասիսի ԲՈՒՒՆ ՀԱՑ յօդուածագրին և թերճէմանի ԿԱԹՈԼԻԿ խմբագրին յայտնած սա դա-ղափարայ մէջ տեղը ի՞նչ տարբերութիւն կայ, զոր պէտք է Մասիսի պատասխանի խմբագիրը յայտնել բարեհաճի, մեզի հետ ընթերցասէր հասարակու-թեան ալ վիրաւորեալ մտքերը որպէս զի բժշկուին, յայտնի և բացորոշ տեսնուելով ահա որ այսպիսի դաղափար մը հայութեան հակառակ և թշնամի կա-թոլիկէ մը գաղ՝ ճշմարիտ հայ մը չկրնար յղանալ։

Երկրորդ՝ Մասիսի պատասխանի խմբագիրը կ'ըսէ թէ իւր նամակագրին «ոչ քրիստոնեայ հայե-րը կ'սիրենք և կ'պաշտպանենք» խօսքը լուսաւորչա-կան հայոց չվերաբերիր, և ինքը իր ծանուցեալ խո-հեմութեամբը պէտք չտեսներ երբեր այդ բառին բուն իմաստը և որո՛ւ պատկանիլը բացատրելու։

Մասիսի այս տողերը ուրիշ բան չեն՝ բայց եթէ հարկադրեալ և պարտաւորիչ բացատրութեան մը առջևէն՝ քաղաքավար փախուստի ճանբայ մը, որպէս զի իւր օձիքը ազատէ։

Մասիս «ոչ քրիստոնեայ» բառին լուսաւորչական հայոց չպատկանիլը յայտնելոյն հանդերձ, չկրնար սակայն համարձակիլ ըսելու թէ որո՛ւ կամ հայ ազ-գին ո՛ր մասին կ'պատկանի, և այդ կէտը բոլորովին մութը կ'թողու, մինչդեռ բուն այդ կէտն է խընդ-րոյն հոգին։

Մասիսի այդ մթին ակնարկութենէն կ'հասկըց-ուի թէ՝ Հայոց ազգէն ոչ-քրիստոնեայ մաս մ'ալ կայ եղեր, եթէ կայ երօք ասանկ մաս մը, զոր ինքը չը կրնար կոր հրապարակաւ ըսել, այն ալ ներուի մեզ ըսելու — վասն զի խաչխաչիանօք երթալու և ճան-բուն ծայրը դանելու սոխպուած ենք — այն ալ թե-րեւս քիւրտերուն մէկ մասը եղած ըլլալու է։

Պահ մը Մասիսի պէս մենք ալ ենթադրենք թէ յօդուածագիրը «ոչ քրիստոնեայ հայ» բառովը այդ քիւրտերն ակնարկել ուզած ըլլայ, բայց կ'հարցնենք Մասիսի թէ հռոմէական հայք ե՞րբ քիւրտերը սի-րած ու պաշտպանած են, քիւրտերուն ձեռքէն պա-րահանդիսի մը համար տասն փարայ առնուած կա՞յ երբեք կամ կրնա՞յ առնուիլ։

Քիւրտերէն ահ ու երկիւղ կրելէն և անոնց դէմ չարունակ դանդատ յայտնելէ զատ ուրիշ բան մը կա՞յ տեսնուած։

Հայու մը դլուխը կապած վանդսուն փարանոց կարմիր եազման յաչիշտակելու համար հրացանի դըն-տակով մը հայուն դլուխը թռդնող քիւրտէն պարա-հանդէսի համար ոսկի մը տոմնակագին կրնա՞յ ըս-պասուիլ։

Ա.յս ամենը արևու նման կ'ցուցնեն թէ Մասի-սի նամակագրին «ոչ քրիստոնեայ հայեր» բառը խօս-քը, բնաւ ուրիշ ժողովրդի մը չյարմարելով, բուն լուսաւորչական հայոց համար ըսած է, վոխանակ «հերետիկոս կամ հերձուածող» անուանելու անգ-րալեռնականութեամբ ստգորեալ ոգւով։

Մասիս թող ի դուր չճդնի մեր վրայէն առնելով այդ խօսքն և ուրիշներուն վերադրելով ինքզինքը արդարացնելու, զանգի ինքն ալ շատ աղեկ գիտէ թէ իր յօդուածագիրը տրուելիք պարահանդիսին համար նիւթական օգնութիւնը՝ ո՛չ քիւրտերէն և ո՛չ բողոքականներէն, այլ բուն լուսաւորչական հայոցմէ կոպասէ, զմեզ «ոչ քրիստոնեայ հայ» անուանելովը հանդերձ։

Ա.յս ըսածնիս կ'հաստատէ թէ Մասիսի յօդ-ուածագրին և թէ յիշեալ պարահանդիսին պաշտ-պան կանգնող մեծապատիւ անձանց պահած բա-ցարձակ լռութիւնը, և թէ Մասիսի նամակագրին խոկ գրած բուն յօդուածը, զոր ահաւասիկ դնելով ի ստորև, ողջամիտ հանրութեան դատողութեանը կը յանձնենք զննհատել։

ՀՌՈՎՄԷԱԿԱՆ ՀԱՑՔ

Ա.յս օրերս պարահանդէսի մի տոմսակ ամէն ոգորմած-ներու, ուսումնասէր անձերու եւ դիւաւորապէս իւր ժա-մանակին ըմբռնող առաքինիներու տուն ու դրասենեակ այց եղած կը պարսի, եւ ուր-որան կայ եւ մանաւանդ ուր ա-զատական ոդի կայ կրծոի, ուսման եւ ազդութեան՝ անդ բարի ընդունելութեան կը պատահի։

Ա.յս տոմսակն հրաւէր մի է պարի, որ ուսումնական միութեան չուրջն պիտի կատարուի, ի Բերա ի Թատրոնն Վէբրի, ի 12—24 փետրվարի, ի նպաստ Հռոմէական եղ-բարց երից վարժարանացն Բերայի եւ Մէջադիւղի, ընդ պաշտպանութեամբ

Ֆօյց Ա.նտօն, Կոմիտաս Բէքմէղեան, Յովհաննէս Շա-հինեան, Հրաչեայ Դալտեան, Յարութիւն Թաւուք-ճեան, Պօղոս Թ. Շաչեան, Յովհաննէս Սաղըղեան, Մկրտիչ Սիմապեան, Միքայէլ Փորթուքալեան, Ա.նտօն Օդոսթինոս-եան և Ֆինտիներու, որք Հայոց ամենայն դասուց կը պատ-կանին, եւ որք ամենեքեան պատասխանատուութեան հարանց չափ իւրեանց առաքինութեանց դաւակներ լինելով հանկրանաց կ'արժանաւորին։ Ա.յսպիսի անձերէ հրաւիրեալ պար մի պէտք էր բարի նպատակի ծառայել եւ պիտի ծառայէ, եւ

ըստ մեզ՝ ազգիս մէջ ամենայատակալի թերի մը լրացնելու դիտմամբ կարգադրեալ լինելով օգտակարաց օգտակարագունին պիտի ծառայէ :

Ի՞նչ է այս թերին : Այս թերին աշխարհական դպրոցներու պակասութիւնն է, որոյ պատճառաւ Հռովմէական Հայ ժողովուրդն անհնարինս կը տանջի, անզուգակշռեալ իւր տարերաց մէջ կը տարուբերէ, ժամանակին ստեղծած պատահական կեդրոններու չուրջն կը թափառի, թշուառ տեսարան, որոյ ազդիս մեծագոյն մասն յաճախ պաղ հանդիսատես եղեալ, այս ամենայն չարեաց միակ պատճառ զկրօն կարծելով կը սխալի երբ սորա պատճառք այնպիսիք են, որոյ ամենատաղտ կրօնն անդամ անկարելի է որ յաղթել կարէ :

Այս ժողովրդեան առաջին թշուառութիւնն իւր տգիտութիւնն է :

Այսպիսի տգիտաթիւ ժողովուրդ մի, թէեւ խմաստասէր ծնած լինէր, պէտք էր որ տգէտ մեռանէր, զի ամենայն զօրութիւն ելէ ի միութենէ, այլ եւ միութիւն իսկ ի թուէ ի նիւթական թուէ կը ծնանի :

Ահա այս թուոյ պակասութիւնն Հայ Հռովմէական ժողովուրդն լաւ ըմբռնելով, զրօսական միութենէ կրթական միութեան մերձենալ այսօր վախճաքելով վերոյիշեալ պարահանդէսը կարգադրած է :

Ուստի այս պարի հրաւիրանաց տոմսերը կրթական միութեան հրաւէրի կարապետող տոմսեր համարելով, այն ամէն կարող ազդայնոց, որք տակաւին չեն մանակցիլ այսպիսի բարեգործութեանց, կ'առաջարկեմք այս տոմսերն ոչ միայն յօժար մտօք ընդունելու, այլ եւ անձամբ խնդրելու, եւ չվհատեցնելու այս կարեւոր ժամանակիս մէջ զանձինք, որոյիսիք են պարահանդիսիս պաշտպանք, որ Հայ ազգիս ամենայն բարի ձեռնարկութեանց թեկն եւ օժանդակ եղած են ամեն պարագայից մէջ :

Մեք երբ ոչ քրիստոնեայ Հայերը կը սիրեմք եւ կը պաշտպանեմք, չեմք կարող մեր համակրանքն եւ յարգանքն չյայտնել Հռովմէական Հայոց առաքինիներուն որք Հայ են, որք եւ Հայութեան ծառայած են, որք պէտք է որ խոստովանիմք եթէ մերի ընդ մերի օտարին դիմել պարտաւորած են, զի իւրեանց համարիւն հարազատից ձեռնտուութեանց դրկեալ մնացած են :

Եթէ կուզենք որ Հայութեան ճշմարիտ ոգին յօտարաց փորձեալ այս թշուառ ժողովրդեան մէջ տիրէ, պէտք է որ իրենց ուսման հային մէջ մեր ցորեանն ալ խառնենք. այս ցորեանն այն ոսկին է զոր այսօր իրրեւ գին պարահանդէսի տոմսակաց իրենց պիտի նուիրեմք :

* * *

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, երեքշաբթիէն ի վեր ամեն օր Պատրիարքարան ինկնելով, վարչական խորհրդականայը հետ աշխատակցելու վրայ է, ազգային ընդհանրական գործոց վաղ ընդ վաղէ կարգադրութեանն համար :

—o—

Պատրիարքարանի Դարու Բէհնաթը Ֆրէնկեան Աբրահամ Էֆէնտի քանի մ'օրէ ի վեր հիւանդացած ըլլալով, նորա տեղ Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրը Բ. Դուռն երթեւեկել սկսած է ստիպողական գործոյ համար :

—o—

Վանայ մեր յատուկ թղթակիցը կ'ծանուցանէ թէ բաղմաթիւ իրաղութիւններ ունի մեզ դրելու, բայց լինքը վոքր ճամբորդութեան մը մէջ հռչակաւոր Համիտ աղա քիւրտ Աշիրէթէն կողոպտուելով, բօսթայի տալու մէկ տաղին անդամը ինալուն պատճառաւը, առայժմ թղթակցութիւնը դադրեցնելու ստիպուեր է :

—o—

Գուզկունճուդի Սեթեան Ճարժանապատիս Տ. Կարապետ քահանային նկատմամբ խել մը վատահամբաւիչ ղրոյցներ կ'պտըտին, որպէս թէ անհատատարմութեան գործոյ մը մէջ դտնուած ըլլալով, փրկիչ պիտի դրուի եղեր, ևլն : Պաշտօնապէս տուեղեկունք թէ այս ղրոյցներն ալ բոլորովին սուտ եւ անհիմն են :

—o—

Կ'իմանանք թէ Արեւելեան Թատրոնի նախկին անուանի դերասանք, Ցեառք Էքշեան, Մաղաքեան ևլն. գիտաւորութիւն ունին մօտ օրերս Բալէ ու Գրիսթալի դադղիական Թատրոնին մէջ հայերէն լեզուաւ թատերական ընտիր ներկայացում մը տալու :

—o—

Բ. Դրնէն Պատրիարքարան ղրկուած հրամանագիր մը կ'պատուիրէ որ մայրաքաղաքիս Թաղերուն 20 տարեկանէն վեր դտնուող Հայազգի արու անձանց կանոնաւոր մէկ ցուցակը շինուի, իւրաքանչիւրն ըստ իւրում կարողութեան՝ վերջին, միջին եւ տարրին, երեք կարգի բաժնելով, եւ այդ ցուցակը մինչեւ փետրվար 9 Բ, Դուռը ղրկուի :

—o—

Սիկառի Թղթոյ ծածկոյթներուն վրայ վարդանայ, Հայկայ եւ Լուսինեանի պատկերները տպած ըլլալուս ամբաստանութեամբ բանտարկեալ հինգ վեց Հայազգիներն, ինչպէս նաեւ ղրավաճառ Պ. Յովսէփ Գալաֆեան, Պատրիարքարանի ազդու միջամտութեան եւ բարեխօսութեանը չնորհիւ կ'յուսացուի թէ այսօր բանտէն կ'ազատին.

—o—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Գարակէօմրիւկ Թաղի Ս. Յովհ. Ոսկ. եկեղ. Թաղ. Խորհրդոյ

Ի վաղուց սովորութիւն էր գիշերնեղն Ս. Եկեղեցւոյս մէջ այր եւ կին ուխտաւորներ ընդունել, այս սովորութիւնը այսուհետեւ բոլորովին խափանեալ է :

Աւելորդ է յայտարարել թէ բոլոր ուխտաւորաց համար գիշերնեղն եկեղեցւոյս դռներն փակեալ է. Թաղ. Խորհուրդս այս ազդարարութիւնը հրապարակաւ ընելէ ետք՝ ղինքը ամեն պատասխանատուութենէ ազատ կը համարի :

Էջմիածնէն հասած մանաւոր տեղեկութիւնք կ'ծանուցանեն թէ Վեհ. Հայրապետը անձնական տըկարութեան պատճառաւ, Գեր. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի՝ կաթողիկոսական դործոց լիակատար փոխանորդ կարգեր է։

—·—

Իւսկիւտարի Կրթասիրաց ընկերութեան Լսարանը վաղուան կիրակի օրը ժամը 7ին պիտի առեն նախօսք, հանդերձ դաշնակահարութեամբ, իւր տաղանդովը ու հմտութեամբը հանրածանօթ Տիար Գաբրիէլ Նորատունկեան, նիւթ ընտրած ըլլալով իրեն «Կովկասու Հայոց բարոյական և նիւթական վիճակը»։

ՁՆՆՈՒՅՈՒՄՆ

Մասիսի երեկուան թուոյն մէջ «ոչ քրիստոնեայ հայ» բառին բացատրութեանը վրայ պնդող Տիմոթէոս յօդուածին հեղինակ ՀԱՅ ՈՄՆ ի արժանաւոր պատասխանը պիտի տանք գ. օր։

—o—

Մասիսի կողը վերջին դարուս Դից միջև բացուած հայ լեզուի խնդրոյն վրայօք ԳՂՈՒՏՈՒՆԻ ԳԱՆԳԱՑ մը հասաւ մեզ այս առաւօտ, զոր նոյնպէս յառաջիկայ թիւերով պիտի հրատարակենք։

ԳՈՒՄԳԱՔՈՒՅԻ ՀԱՅ ՆԱՒԱՎԱՐՔ

—

Այս ծովեզերքի նաւավարները դիւցազնական սովորութիւն մ'ունին, որ երբ ծովը ալեկոծել կսկսի, ծովեզերեայ սրճարան մը նստած, շարունակ ծովուն բայը դիտելու կ'զբաղին, եւ երբ նաւակ մը տեսնելու ըլլան հեռուն վտանգի մէջ, խմոյն ընծայ նաւակ մը կ'կերցնելով, 7–8 կարիճ նաւավարներ մէջը կ'մտնեն և անմիջապէս օգնութեան հասնելով նաւաբեկեալ, չուան կ'նետեն վտանգեալ նաւուն և մէջի մարդիկը երկոց նաւը առնելով, նաւակն ալ եռեւնին կապած, կ'առնեն նաւահանդիստը կ'բերեն։

Այս տեսակ արկածներու առին անդամ օգնութեան հասնելով, քանի քանի հոգիներ ազատած են, ինչպէս այս երէկշաբթի օր ալ Գումգաբուլի բայը ալեկոծութեան ըռնուած նաւակի մը օգնութեան հասնելով, ուրուն մենք ևս ականատես եղանք նաւն ու մէջի չորս անձինքը ազատելով անվնաս բերին ցամաքը հանելին, որոց երէկ հինգ վայրկեան դեռ օգնութեան չհասնուեր, ամենքը մեկտեղ ծովուն յատակին լինած էին։

Գումգաբուլի նաւավարաց ցոյց տուած մարդասիրական սոյն անձնուիրութիւնը մայրաքաղաքիս բոլոր ժողովրդոց ալ հանրածանօթ ըլլալով, ամենուն ալ գոհունակութեան ու դովեստներուն արժանացած են, մինակ երէկ ցաւելու պարագայ մը կայ, այն ալ երբոյ ըրած սոյն անձնուիրութիւնը՝ թէ կառավարութեան և թէ ծովային տեսչութեան կողմէն առանց վարձատրութեան թողուին է, կամ տուքերնին թերեւնցնելով և կամ այսպիսի ազատման պարագայի մը մէջ՝ ամեն վտանգ աչք առած՝ իրենց քաջասիրտ անձնուիրութեան փոխարէն պարզեւ մը տրուելով։

ՁՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Այս առաւօտ երիտասարդին մէկը դգեստ վաճառող ծանօթ մէկ բարեկամին խանութը մտնելով կըսէ,

—Հօճա Օննիկ, սանա պիր բիճամ վար, աճապ մուսքի՞ն մի.

—Էլմիդտէն կէլիր պիր չէյ խէ պաշ խատունէ.

—Ախբարիկ, պաշքասընա աչըլամամ, սէն եապանճը սէյիլըմին, եարըն կիւվէչի օլաճաղըմ, սանա պիր դաթի բուտա վեր, սանա իքի մէճիտիէ քիրա վերէյիմ, երկուշաբթի նամազահատը կէնէ ալըշըճի կիտի տիւմանը իւլէ կէթիրիմ թէօպէմ խաէրիմ.

—Թամամ՛, չաթմաքը սապահլայըն եապը միւշթէրիյէ, պէթ եանընտաքի մաղազայա պուդ, Սպահ Թամամընա եէթիշտիրսին։

* *

Նէ՞ տիւշունիւյօրսուն Կարապետ ադա.

—Պիղիմ դըզ պիրագ խասթա տա, օնու տիւշունիւյօրսամ.

—Էյ պիր հէքիմ չըղըրսը՞ն մը.

—Նէ՞ պիլէյիմ քարտաշ, Սառէյի չըղըրսաք, օ տա պիր լիրա խոթէր, նա՞սըլ կէթիրտիւէի պէօյլէ պիր վըդըթտա.

—Էյ՛ եա, չու եադընտաքի Տօքթօր Սէօյլէմէզեանը կէթիրսո՞ն, հաղըր վիզիթտաք տա հաֆիֆճէ ակը.

—Եօգ տատա՛, օ օրմագ.

—Նի՞չուն.

—Օրմագ օ Ամերիդա հէքիմի ակը.

—Դարտաշ չուհա՞ մը պէր յօրսուն քի պու Ամերիքան տըր եախօտա Ննիկիվիլ ակը տէյի արտյօրսուն, հէքիմ պաս իչիէ, Ննիկիվիլն հէքիմ քիթտաքըյա Ամերիքանըն հէքիմ քիթտաքը պաշքա պաշքա օլմո՞ղ տ՛.

—Քիթտաքը պաշքա տէյիլ տա, Ամերիքա տօք-

թօրլարը պիր հաղթայա կիթախլելինաե՝ Լէ տաղթ օթուրուզ քարոզութիւն էաէյօրլար , պէնիմ իշիմե կելմեզ ։

* * *

Վարժարանէն նոր ելնող ուսանող մը վաճառականի մը ոճնեակը ներկայանալով , իր ծառայութեանը մէջ մտնել կ'ուզէր ։

—Տանարակալութիւն դիտէ՞ք ,

—Այ՛ ,

—Նամակագրութիւն ,

—Դատարեւլապէս ,

—Մարսիլիա նամակ մը գրէ տեսնեմ ,

—Շատ ալեկ գրիմ ,

«Ուղեզատափառ տէր ,

«Շանթահարեալ , չուարեալ և չիոմիեալ ի շատախոյժ լուն չունչականէն անդ , ի քառատուն ինչեղնոց չուկայի չամ խուսմուչէն չտուպաւ խնդրէ չլացեալն ովկին Նուչան , Նուէհատական չգունատալ ընդարս և գիսումնչա գինայնիմ դատարաչուս և դշարաճուս, և գատրիսածուս և լինամածուս, մաղթանուէր լոմն ... »

—Ես ասկէ բան մը չեմ հասկնար կոր , գուն չաթալթ օրը եկո՛ւ ասէ , ես ասիկայ Սովկոյց մանուժողովոյ առնարապէնն ձէյմը ցույցնեմ, աս լեզուէն ան կ'հասկնայ , հրապարակին վրայ դրպարտութիւններըը հօդնայի հեծան ։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վերմ. դեսպան Հայֆիելտ կանը Կ. օր. մայրաքաղաքս հասած ըլլալով , կ'կարծուի թէ այսօր ալ Վհմ, Սուլթանին պիտի ներկայանայ ։

—Իտալիոյ դեսպան Ֆօրմի կոմսին հրաւիրածօքը մեծ սերութեանց դեսպանք իտալական դեսպանատունը դումպուեցան երէ օր , իսկ Հայֆիելտ կոմսը հոն չգտնուելուն համար անձ պատչում մը չեն կրցեր ընել ։

—Վագիթ երեկ կ'հաստատէ թէ պատերազմին Ծախսց համար պէտք եղած բոլոր դրամն արդէն ճարուելով պատրաստ է ։

—Բաղաքապետութիւնը կ'ծանուցանէ թէ թադակոչական տուրք չտուողներն այսու հետև ստիկանութեան յանձնուելով պիտի բանտարկուին ։

—Երեկ Խասիւղ Հալըճօղլուի նահանգապետը , պնուրական դպրոցին տաճիկ ուսանողի մը՝ Հայ բաքալաճկի մը իրաւունքը կարել ուզելուն վրայ , Հայ չբանկրաց և տաճիկ պնուրականաց միջև ծանր անկարգութիւն և գժտութիւն մը պատահեր է , եւ կռւոյն մէջ առաջինք պնուրականներն պինամած եղեր են ։

—Մերսասիայէն Մէսէնճէր անգղ. Թերթին կը գրուի թէ , անցեալներն Կուսակալին ապարանքին պատուհանները քարկոծած ըլլալու ամբաստանութեամբ բանտը նետուող հայոց դէմ վկայութիւն տուող երեք տաճկաց միւն՝ իր տանը գրանը առջեւը յանկարծ կրնալով մեռեր է , միւսը կարճատեւ հիւանդութենէ մ'ետքը ան ալ մեռեր է , երրորդն ալ ծանր հիւանդ ինկեր է , այս դատագիպութիւնը պատճառ տուեր է սա հատուածը յառաջ բերելու թէ առանք հայոց դէմ տուտ վկայութիւն տուեր են և այս բանն ալ հատատութիւն գտեր է սա պէտքով թէ՝ ուրիշ տաճկին մէկն ալ իր տուած վկայութիւնը համար երդմամբ կրնն խոստացուած և սակին հրապարակաւ պահանջելու եղեր է , սպառնալով որ եթէ չտան կրնն ալ վկայութիւնը չուտս պիտի կոչէ ։

Հուսկ ուրիշն բանտարկեալ հայազգիէ , այնքան տաճն բանտը մնալնէն յետոյ , 1350 դրչ. ալ տուգանք տալով բանտէն ազատեր են ։

Մինչդեռ թերթերիս հետեւեալ գէպքն ալ կը ծանուցանէ ։ Սակէ 2 տարի առաջ հայ երիտասարդ մը , զոր մեծ հաչակաւ հանգուցեալ Սերասկիոյ մէջ , ժողովրդեան ալ քարոզել սկսած եր թէ՝ կրօնական խնդիրներու դարն անցած ըլլալով այլեւս տանն մեջտեղ ուսմունք և դիտութիւն տանալու և զինուելու ժամանակն հասած է , այս երիտասարդը իւր քրիստոնեայ հայրենակիցներէն մեկուն 100 ոսկին գողցած ըլլալու ամբաստանութեամբ այժմ բանտարկեալ կ'գտնուի և ցարդ երաշխաւոր մը չէ կարողացեր ցոյց տալու ։

—Հօրչաքօֆ իչխանը Գաղղիոյ Նիս գաւառը գացեր է իր առողջութիւնը դարմանելու , որ չատ ծանրացեր է կ'ըսուի ։

—Անցեալ օր Գօլոյ կողմն Իւչեան մը բարձրը լատացած միջոցին յանկարծական էկեր է ։

—Զալոմիա ստրատի մը անցեալ օր իւր ստակնդարանը (ճամէքեանը) ապի մը հսկարութեանը յանձնելով դուրս ելած տանն , քանի մը գոզ տզին մօտենալով կ'յայտնին գարանէն 25 ոսկի և խնդ մ'ալ մեճիտիե յափշտակելով փախչիլ ։

—Նախընթաց գիշերը Զալոմիա Գուլե գատաստի Եագըճի փողոցը հրդեհ պատահելով վայատչին 3 տուն այրեցաւ . պատ մ'ալ փլչելով մարգուն մեկը պատին տակ ճնշելով ազանուեցաւ ։

—Մարգաքաղաքին մէջ կարեւոր անդրդուժ երեկ Զալոմիա դատարան մ'ըլեր են , կարեւորոց վրայ նորքին վոխատուութիւն մ'ընելու ժամին օտ. կառավարութեան նոր հրատարակած որոշմանը առջև ինչ ընելիքնուն վրայօք խորհրդակցելու համար ։

—Անդր. դեսպան Գ. Կոչէն այս շաբթու վեհ. Սուլթանին հետ ունկնդրութիւն մ'ունեցաւ։

—Մէսէնճըը անցեալ օր ըրած մեկ տեսութեանը մէջ Թուրքիոյ և Յունաստանի միջև պատերազմ ծագիլը անհրաժեշտ համարելով կ'յայտնէր ըսել թէ, Թուրքիա իր բոլոր եկամուտներն ու հասոյթներն ցամաքային զօրութիւնը կատարելագործելու գործածելովը, ծովային զօրութիւնը բոլորովին լքեալ և երեսի վրայ ձեացած ըլլալուն, պատերազմ մը ծագած առեն օսմ. կառավարութիւնը պիտի ցաւի իր ծովային զօրութեանը վիճակին կարեւորութիւն մը տուած չ'ըլլալուն համար։

—Գանձուց պաշտօնէութեան խորհրդական դերմանացի Վէթենաօրֆ պէյի՝ Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան չնորհուեր է։

—Գ. Կոչէնը մայրաքաղաքս բերող անդր. Անթիլօբ շոգենաւը նորէն Միջերկրական վերադառնալուն՝ Տարտանէլի նեղուցը գումարգալէն առաջը թնդանօթաձգութեան կրթութիւն մ'ըրած առեն, այս բանը օրէնքի հակառակ ըլլալուն, բերդին օսմ. հրամանատարն անձամբ անդր. շոգենաւը երթալով արդիլեր է յիշեալ կրթութիւնը։

—Ա.յս Գշ. դիշերը Գօլոյ մաքսատան առաջը կեցող վաճառաբարձ անդր. մեծ շոգենաւներէն մէկուն վերի ճախարակաշարժ շոգիի կաթսայն մէջի ջուրը հատած ըլլալուն յանկարծ պայթելով ամբողջ կաթսայն կտոր կտոր եղած՝ օդը ելաւ, մեքենավարներէն 2 անգլիացի և յոյն կօչկակար մը սպաննելով, կաթսային կտորները շոգենաւէն դուրս Սիրքէճիի ծովեղերքին վրայ ալ ցամքելով, անկէ անցնող մեկ երկու հոգի և քիւրա բեռնակիր մը վիրաւորուեր է, կտորներէն մէկին ալ կիւլհանէի երկաթի վաճառատան պատուհաններուն դէմ ցատկելով բոլոր ապակիները չափչփաեր է։

—Գանձուն ստիպողական սիմոյելը համար Լիբանանու դատաւորն բոլոր հասոյթները հոս ղրկուելով, Լիբանանու կառավարութեան պաշտօնաւարաց ամսականներն անվճար մնացած ըլլալուն պատճառաւ, Լիբանանու կուսակալը օսմ. Պանքայէն 12.000 ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ըրեր է յիշեալ ամսականներն վճարելու համար։

—Ազնարայի մէջ Էլ-Խելաքիէթ անուն արաբերէն նոր թերթի մը հրատարակութեամբ մահմետական երկիրներն սկսեր է ղրկուիլ։ Յիշեալ թերթը օսմ. կառավարութեան դէմ կ'խօսի խիստ կծու լեզուաւ, քանի որ յայտարարութեան՝ 10 հազար ոսկի դրամագլուխ ունի եղեր 10 տարի շարունակ հրատարակելու համար։

—Թիւրքմէններուն ձեռքէն կէօք-Թէփէ ամրոցին՝ մեծ պատերազմէ մը յետոյ՝ Ռուսաց ձեռքն իյնալը յայտնի է։ Ռուսական բանակին հրամանատար Սքօպելէֆ զօրապետը Բէթէրսպուրգ ղրկած տեղեկագրին մէջ կ'ըսէ թէ, Թիւրքմէններուն կորուստը այնքան մեծ եղեր է՝ որ վրաերն բոլոր իրենց դիակներովը լեցուեր է, չատերը վախած առեններն ըսպաննուեր են, և մինակ ամրոցին մէջ երկուքէն 1000 դիակը գտնուեր է։ Մեծ քանակութեամբ հրացան, թնդանօթ, ռազմամթերք, դրօշակ, սայլեր, ալիւր և չոր խոտ Ռուսաց ձեռքն իյնալէն զատ 4 հազար Թիւրքմէն ընտանիք և 7 հարիւր Պարսիկ նաեւ գերի բռնուեր են։

—Հեռագրական վերատեսչութեան գանձէն եղած դադութեան հերկնակներն ցարդ չեն գտնուած։ Բոլոր ձերբակալեալք հարցաքննութիւններն տալէն ետքը անպատճառ ճանչցուելով ազատ թողուեր են։

Ա.հաւասիկ դշ. առաւօտ նօպզատէն մեզ ուղղեալ հեռագիրը, զոր նախընթաց թիւրթոջխիս ծանուցեր էինք։

«Մամուլ զազէթասը միւտիրի Գէորգ . . . Ա.յվազեանա

«Բաթրիքխանէտէն Մելի Նիզամնամէ խարիճնուռէ մուամլէ օլընմայուպ, խոթիճա իսկն թեզականըն տէվամը մմուրիէթլերի պապընտա տեղազատա թէլէկրաֆնամէի սէմուհիլերի կէօրիւլմիս, հալպուս քի Ցակոբ վարդապետէ վէ Սահմանադրութիւնա մուխալիֆ կելուպ պազըարընըն քիւսէճէ զիմմէթլերի օլան պու զաթլէր տիր, իմթիխապլերի իսէ Մելի Նիզամնամէ տախիլինտէ միւթէչէքքիւլ օլմայըպ, խոթիճալերի տախի խարիճը նըզամ օլմաք վէ եէնիտէն իպգալերի հէման Սահմանադրութիւնա գարչու տըր։

«Վէ պու զիվաթըն եէնիտէն մէճլիսիիէ պիր միւտտէթ տէվամլերի եալընըզ հէօքիւմէթճէ իթրա օլընճաքաք իմթիխապաթա տախիլէն միմուրիէթլերինի պատէթէճէտիա, միլլէթճէ միմուրիէթլերինէ պէլքի խիմմամ վիրմէք տիր,

«Էքսէրիէթը միլլէթիմիզին քիլիսէճէ, մէկհէպճէ, մէքթէպճէ, բօյիթիգաճա, վէյէվ հէր հիճէթճէ միւթէճաուիտա մատուէլերինի 250-300 դուրա իլէ իմթիխապ վէ պաչլարընտա քէնտի թէվաբիլէրինտէն մատէ քիմսէ օլմայան պիր թաղականա թէսլիմտէն իճազ օլուպ, թէքմիլ էմնիէթը միլլէթ միւնասէպէտ վէ թարաֆը էքսէրիէթտէն գապուլ տէյիլ,

«Նիհայէթ եէնի իմթիխապ օլընան հէյէճնին արզույի էքսէրիէթտէն օլաուղունու չէնա կիւն ապտլ մէքթէպէ թարաֆը միլլէթտէն տավէթ օլընան միլլէթիմիզ միւթէճայիզանը իլէ, Բում վէ Բրօթէսթան բուհանի մէճլիսլերինին հուզուրընտա ալէնի մուհաքէմէտէ աէրմիյան հազրզաթը միլեը միւխթէլիֆիճէտէն սիւ'ալ պուչրուլտընտա, քէյֆիյէթ մալիումը սէմուհիլերի օլաճաղը տէրքեար տըր,

«Նիզամըզ վէ ալթըսը պիր ֆամիլեատան էօյլէ թէչքիլ օլան միւտտէճի թաղականա էքսէրիէթ մէսաւլ օլապիլի՞ր մի, չայէտ հուզուզը ամմէ հիմայէսիզ վէ սէմէրէսիզ գալըրսա, միլլէթիմիզ էքսէրիէթ ուսուլլարընն պիզզարուր

թէֆրիքի իւէ, արդուլը մլլէթլէ միթէչէքքիւլ իտարէյէ հէվալէ օլընմասը թարաֆը սէմուհիլէրինտէն լութֆէն էմիր պուլրուլուպ, տէֆաթլէ թադտիմմիդ օլան թէվկրաֆլէրիմիզէ՞ էհէմմիյէթ վէրիլմէյէրէք, միլլի մուհասէպէյէրէ մաղտուն պուլունան պիր մէճլիսին լաղալէրինտէն թէվէլլիւտ իտէճէք միսալլէրին վէ պիրուսէթլէրին քիւչէրէ՞ այնա օլաճաղընդըն էմրի սէրիէսինի 800է գարիպ խմպալը մաղպաթայա կէօղէմէկիմիդ կիսի, էմրինդէճ բօսթայը կէօղէմէյուպ, մաղպաթայը պիլտիրէճէյիդ պա թէվկրաֆ էֆէնտիմ,

«Սէքիդ եւպ էֆրատը մլլիչ թարաֆնտան վէքիլ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱԼՊԱՆԴԵԱՆ

Ինչպէս կ'ակնարկուի, վերոյդրեալ հեռագիրը, Եօղղատի հրամարեալ թաղ. խորհրդոյ անդամոյ տակաւին պաշտօնին չարունակելու համաը Պատրիարքարանէն քաշուած հեռագրական հրամանին դէմ առարկութիւնները պարունակող՝ դարձեալ առ Պատրիարքարան ուղղուած վերջին հեռագրին մէկ օրինակը ընդունելով մեզ հաղորդուած, կը փութանք ծանուցանել թէ վարչական խորհուրդը անմիջական նըկատողութեան առնելով սոյն կարեւոր խնդիրը, ուրոշած է յառաջիկայ բօսթայով յատուկ Պատրիարքական քննիչ մը յուղարկել Եօղղատ, յիշեալ խընդիրը մանրամասնօրէն քննելով տեղեկագրելու համար առ Պատրիարքարան։

Եդիպտոսի առաջնորդ դեր. Մեսրոպ Արքեպիսկոպոսի առ Ս. Պատրիարքը Հայրն մատուցած բողոքագրոյն պատճէնն է, զոր նախորդ թիւրիով յիշեցինք, և զոր մեզ հաղորդած է ի հրատարակութիւն։

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայր,

Նախաղահ Ազգային կեդր. վարչութեան։

Բարձրագոյն հրամանաւ զիս Կ. Պոլիս կոչող պատճառին բուն չարժառիթը՝ որ ասկաւին դաղտնիք է ինձ համար, ցարդ չկրցի հասկնալ։

Այսպիսի անմեկնելի ընթացք մը խիստ զարմանալի կը թուի ինձ եւ աւելի մեծ կ'ըլլայ, երբ մտաւոկին մէջ կը յայտնուի թուղթերուս նկատմամբ՝ որ պատիս արդարութիւնն հաստատող բուն վաւերագրերն կը կազմեն, առ ձեզ կրկին բողոքներս ցարդ անպատասխանի կը մնան։

Ձեր դիտեր թէ այսպիսի դարձուածոց բուն պատճառն ինչ է, եւ զիս Պոլիս բերելու համար ինչ պատճառաւ այնքան բուռն միջոցներ ի գործ դրուեցան, որմէ մեծապէս վշտացած եմ. եւ որ նկատմամբ ես բողոքելու անբռնաբարելի իրաւունք ունիմ, զոր հարկաւ ի գործ պիտի դնեմ ըստ օրինի։

Եթէ որ եւ է ամբաստանութիւն կայ ինձ նկատմամբ, եւ եթէ առաջնորդական պաշտօնիս մէջ ազգային չահուց եւ իրաւանց հակառակ վարուեր եմ երբէք, նախ՝ ըստ Սահմանադրութեան ինչու զաւառին մէջ օրինաւոր ընտրութիւն չկատարուեցաւ եւ երկրորդ՝ երկու ամիսէ աւելի է որ հոս կը դանուիմ, ինչու չեմ կոչուիր ի պատասխանատուութիւն, եթէ երբէք ամբաստանեալ եմ, եւ եթէ ամբաստանագիրը, ամբաստանութիւնք որպիսի՞ կ'ուզէ կը բաղկանան, ո՞յք են դատախազներս եւ թէ կան, եւ ինչու չեն կոչուիր ի դատաստան։

Ամբաստանեալ ըլլալը կրնամ հասկնալ, բայց բուռն միջոցներով Պոլիս բերուելէ առեւ՝ անպայման ժամանակաւ ամբաստանութեան ներքեւ մնալ եւ ի պատասխանատուութիւն, ի քննութիւն եւ ի դատաստան չկոչուիլը բնաւ չեմ կրնար հասկնալ, եւ ահա այս պատճառաւ է որ կը համարձակիմ ըսել թէ այսպիսի ընթացք մը յոյժ զարմանալի կը թուի ինձ։

Արդ՝ ներկայիս բողոքելով ինձ դէմ տեղի գտած զրկանաց եւ անարդարութեան դէմ՝ յանուն օրինաց իրաւունք եւ արդարութիւն կը խնդրեմ, եւ կը պահանջեմ որպէս զի դատախազներս անմիջապէս Պոլիս կոչուին եւ քննութիւն ու դատաստան լինի, ուր ճշմարտութիւնը տիտի յայտնուի եւ բացորոշապէս պիտի տեսնուի թէ Եդիպտոսի խնդրոյն բուն չարժառիթը ինչ է։

Մնամ Ձեզ աղօթակից,

30 յունվար 1881 Սուրբդրութիւն

Կ. Պոլիս Եպիսկ. Եպիսկ.

ՆԻՒ-ԵՕՐՔԷՆ ՆԱՄԱԿ ՄԸ

. . . Խմբագիր,

16 օգոստոս 80 Թուականաւ գրած մի նամակաս, հոս դանուող Մխիթարեան Նաւլըհանի լինձ ըրած սիրալիր մի հիւրընկալութեան առեն, պատահած դոզութիւնը պատմած էի։

Անտեսելի ներկայիս ալ վերջերս ըրած անխղճօրէն մի քանի դոզութիւնները երեւան հանել կը փութամ, խընդրելով որ հաճիք զայս եւս Ձեր պատուական Ամսագ. միջոցաւ հրատարակել, ի զգուշութիւն Նիւ-Եօրք գտնուող միամիտ Հայոց եւ ի պիտութիւն Նաւլըհանի աղգականաց եւ ծանօթաց։

Մխլըրի գանուող հարուստ Զաքարեա անուն վաճառական մը, որ անդղիերէնն չդիտեր, իր յաճախորդաց անդղիերէն նամակ դրիլ տալու պէտքն ունենալով, կ'կանչէ Նաւլըհանն եւ նորա ձեռքով պէտք եղած նամակները գըրուելէն զինի, կը յանձնարարէ մխանդամային որ երթայ իր հաչուոյն՝ այն ինչ տեղէն 50 թալէռ առնելով իրեն բերէ, իսկ Պ. Նաւլըհան այս առիթէն օգուտ քաղել ուզելով, վերոյիշեալ դումարը ընդունելէն անմիջապէս հետքը՝ ամենայն համարձակօրէն մոլութեամբ մտնել կսկսի, խեղճ վաճառականն իմանալով գայթ, բօլիսի կը յանձնէ զինքը, եւ վրան խոզարկելով մրմիայն 16 թալէռ կը գտնեն, որմէ ետքը ձեռքերը էլեֆճէ ները զարնուած՝ խայտառակութեամբ կ'բերեն Ուսաբր եւ դատաւորին վճռովը 5 տարուան բանտարկութեան կը դատապարտուի։ Սակայն Պ. Նաւլըհան զղջալով իր ըրած չարութեան վրայ, հաղա՛ր նէրքնէն կը խնդրէ վաճառականէն, եւ նա ալ գթալով իր վիճակին՝ կը բարեխօսէ դատաւորին եւ վերջապէս մի քանի բօլիսով կը վերընտուի քաղքէն։

Գարձեալ վերջերս Նիւ-Եօրք եկող Կ. Պոլսեցի Յարութիւն անուն անձէ մը, որոյ անպղիերէնն չդիտնալէն օգուտ քաղելով, անպիտար 80 թալէռ կը գողնայ։

81 Յնվ. 12 Մնամ եւն.

Նիւ-Եօրք Ամերիկայ Գաւիթ Ֆերմանեան

ԸՆԴ ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՎԱՇՄ. Գ. ԹՒՍՈՒՒ
Գեղական Ցրանասյի
ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Գիմահատուր եւ անդիմակ
Ի ՆՊԱՍՏ
ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ
(Արարատեան, Դպրոցասիրաց-Արեւել. և Կիլիկեան)

Հինգշաբթի երեկոյ, Փետր. 19/3 Մարտ 1881, ժամ 3 1/2
Ի ԹԱՏՐՈՆ ՎԷՐՏԻ, ԲԵՐԱ.

Ա Ն Դ Ա Մ Ք
ԴԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽՄԲԻՆ

Պ. Ե. Տըվօ, Տնօրէն Օտ. Կայս. Պանքային, Նախագահ
Վահ. Նուբեան, Գեր=Նախագահ
Մեծ. Ազարեան Ծօղէֆ Գանձապետ
» Նորաւունկեան Գաբրիէլ
Վահ. Ազարեկեան Սարգիս
Մեծ. Ամատունի Վիչէն
» Գալուեան Հիւսամէրեան
» Տաւաճեան Յովսէփ
» Էլմասեան Զէնոբ
» Խաչեան Յովհաննէս
» Թաչճեան Սարգիս
» Թրենդը Սիմոն
» Թօփալեան Գէորգ
» Թօփհանէլեան Սարգիս
» Լըմուան Լէոն Տնօրէն Փրէմի–Լիոնէ Պանքային
» Լը Շըվալիէ Ժօրժ, Իրաւաբան
Վահ. Խուամարեան Կարապետ
Մեծ. Կիւմիւշկիրեան Գրիգոր
» Հալաճեան Բաբգեղ
» Հաւէեան Անտօն
» Հանըլ Լաֆան, Տնօրէն «Սթամպուլ» լրագրոյ
» Մէսթէլի Մինրան
» Ներսէսեան Ներսէս
» Նորաւունկեան Յարութիւն
» Շահէեան Պօղոս
» Ռափթէլըր Է. Տնօրէն «Մէսէնճըր» լրագրոյ
» Ռշտունեան Աբգիկ
» Պալթրան Փ. Տնօրէն «Մէսաժէրի» Ընկ.
» Սամանճի Գէորգ Ա.
Վահ. Սէրվիչէն
Մեծ. Տօմանճէ, Թղթակից Փարիզու «Թան» լրագրոյ
» Ֆօլց Անթուան
» Ֆօնթի, Տնօրէն Լոյտի ընկերութեան

Դպրոցասէր Ընկերութեան կեդր. Գործ. ժողովը պատիւ ունի յայտնել «Մամուլի» Մեծապատիւ խմբագրատեղն որ բարեհաճի իւր պատուական Թերթին մէջ մի քանի անգամ աղաչարկել Թէ՝ Թերզեան Թումաս էֆէնտիի Ընկերութեանս նուիրած Կիլիկի նամանութեանին հոչակաւոր Ֆաուստի թատերգութիւնը, որ այս անգամ իւրայ ընծայուելով, կը ծախուի ի նպաստ Դպրոց. Հայուհ. Ընկերութեան ամեն Հայ պրաւճառաց քով ի դէմն 5 դուրուչ։

—

Նոտարի Գաղղիերէն–Հայերէն ընդարձակ բառարանին 35րդ Թերթն հրատարակեցաւ։

Թերթերն կանոնաւոր կերպով կը հրատարակուին ամեն չարաթ օր։ Վաճառման կեդրոնական տեղին է Ֆըլէնկեան պրավաճառանոցը, Ուզուն չարչը։ Ի դիւրութիւն հասարակութեան Թերթերն կը վաճառուին նաեւ Ղուկասեան եւ Գալաֆեան պրավաճառաց քով, Պ. Ց. Արշակի Թղթավաճառանոցը ի Գալաթիա եւ Վայսի պրավաճառանոցը ի Մեծ Փողոցն Բերայի։

—o—

ՇԱԴՈՊՐԻԱՆՈՒ
Ա. Գ Ա Լ Ա
Թարգմանութիւն

Նախկին աշակերտաց ոմանց ձեռ. վրժր. Իւսկ.

Գաղղիական մատենագրութեան գոգարիկ հրաշակերտներէն մին համարուող սոյն վէպին գրաբար Թարգմանութիւնն հրատարակուած ըլալով կը ծախուի բոլոր հայ պրավաճառաց քով, դին 5 դրչ։

—o—

ԻԼԱՆ

Պրուսատա Սէթ–Պաչը մահալլէսինտէ Ֆընարը Պ. Պողոսն քիւչատ իթտիկի մունթաղամ օթէլէ միսաֆիրլէրէն բաղչէթ պուլուրան դէվաթը եիրմիշն, կէրեք բահալըք վէ կէրեք թէմիզլիք հէր խուսուսատա մէմնուն վէ նօշնուտա օլաճաղը հասաէթէն իլան օլունուր։

ՖՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ
ՊԱՐՈՆ ԼԸՕՕԴԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Հրատարակիչ Կ. Ա. Պարոնեան
ՄԱՍՆ Բ.

Դատական ընտիր վիպասանութիւն մը, և մինչ յարդ. հրատարակուած վիպասանութիւններէն տարբեր ընթացքով մը։

Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ տասը մասերէ, որոց հրատարակութիւնը ապագային Կ. Ա. Պարոնեան տանձնած լինելով, այն ընդամէնը Բ. մասը ի լոյս ընծայած է, որ կը ծախուի ամբողջ Հայ պրավաճառաց և կամուրջի գլուխը Ց. Զաուշլըեանի պրաուռնը։

Դին ½ դրուշ։

ՏԵԼԱՄԱՓ ԷՆԵՍԷՐՃԵԱՆ
ՖԷՐԻՏԻՒ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 19

Ներկայութեան եւ գծագրութեան արուեստին մէջ ունեցած համբաւեալ հմտութեամբն ու աչքառակութեամբը հանրածանօթ Պ. Տէլէմաք Էնեսէրճեան պատիւ կ'համարի ծանուցանել Թէ իւր բնակութիւնը եւ արուեստանոցը (ատելիէ) փոխադրած է Բերայ Ֆէրիտիէ փողոց Թիւ 19։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
ԳԷՈՐԳ Ց. ԱՑՎԱՑԵԱՆ